

Аталанта

КУПИТИ

Роман «Аталанта» Дженніфер Сейнт присвячений героїні грецької міфології, улюблениці богині Артеміді.

У царя Аркадії Яса народжується дочка, але він мріяв про спадкоємця. Яс віддає наказ залишити немовля на схилі гори. Випадково дитину помічає богиня Артеміда і бере її під свою опіку. Богиня дає дівчинці ім'я Аталанта, що означає — швидка, сильна, нескорена. Аталанта зростає в лісі разом з дитинчатами ведмедиці і стає нездоланим супротивником на полі бою та найшвидшою бігункою. Юна Аталанта приєднується до загону аргонавтів Ясона з благословення Артеміді.

Але чи зможе Аталанта посісти своє місце у світі, створеному для чоловіків?

Українською мовою перекладено вперше.

*Для Бі та Стеф, моєї групи північних письменників,
які полюбили цей роман від його задуму
й підтримували мене на всіх етапах його створення.*

Артеміда

Артеміда, богиня полювання, дивиться вниз на смугу на блискучій плиті, і запилена сандалія подряпала відполірований камінь. Бруд з лісу прилипає до неї — звісно, не до медово-золотистої шкіри її голих литок, він не наважився б заплямувати її безсмертну плоть, — натомість багнюка лишається на полотні її короткої туніки, заляпуючи поділ, і ледь помітним шаром осідає на сагайдаку за спиною. Однак стріли та лук, який вона так невимушено тримає в одній руці, виблискують золотом і сяють чистотою, як і сама богиня. У своєму лісі вона пробуджує в серці кожного, хто її бачить, страх і захват водночас. Але на горі Олімп, куди Артеміда так рідко навідується, вона вирізняється з іншої причини.

Це дім безсмертних правителів, розкішний палац, схований у хмарах, що огорнули вершину гори. Звідси вони можуть спостерігати за смертними, бачать, як спалахують битви, розквітають і занепадають царства, як ширяться пошесті та посухи, що спустошують землю, і милуються димом, що клубочиться над вівтарями, які палають на їхню честь. Артеміді це набридає. Їй прикро за свою олімпійську родину, піднесену на трон і відрізану від світу. Вони не знають радості лісового ранку: прохолодної тиші світанку, коли в'юнкі вусики туману обвивають кострубате коріння дерев, коли рожевий серпанок заливає перлинно-сіре небо, а свіже повітря дзвенить життєдайною енергією.

Гера, дружина її батька і цариця Олімпу, простягає тендітну руку і висмикує щось із товстої коси, яку Артеміда закручує навколо голови. Перш ніж вона розчавить це на порошок, Артеміда бачить, що це листок. Волосся Гери розсипається на плечах блискучою рікою локонів. Сукня богині, схожа на білосніжну колону, спадає до землі, тканина стелеться біля її ніг, а блискуча застібка утримує її на плечі.

— То ось чому Зевс так гнівається? — запитує Артеміда.

Саме це привело її на Олімп сьогодні: громовиці Зевса лютують довше, ніж зазвичай. Дикі буревії зривають листя з гілок. Грім гуркоче з усіх країв горизонту, від чого пси Артеміді скиглять і туляться до своєї господині. Потоки дощу наповнили річки, в яких вона купається, перетворивши їхні води на піністі водоспади, а трав'янисті береги на багнюку. Останньою краплею стало її улюблене дерево, прекрасний розлогий дуб, розколотий блискавкою, повалений додолу, а його розкішна крона лишилася лежати на землі.

Гера зітхає, але Артеміда бачить, що та не може стримати посмішку.

— Його це дуже засмутило, - погоджується богиня. — Зевса обурює, що його сина Геракла принижують. Змушують виконувати непосильні завдання смертного царя, тоді як він міг би славити Зевса.

— Чому він так переймається долею Геракла? — запитує Артеміда. — У Зевса є й інші сини.

Гера незадоволена, вона ненавидить нагадування про численних позашлюбних дітей свого чоловіка.

— Не варто ними перейматися. У світі безліч сильних, молодих смертних чоловіків, — каже вона. — Можна обрати більш достойних героїв.

Артеміда пильно дивиться на царицю Олімпу.

— Що ти маєш на увазі?

— Герої, які принесуть нам славу, — пояснює Гера. — Я сама шукаю такого, щоб відправити в похід. Щоб він своєю перемогою прославив моє ім'я.

— Чому саме чоловіка? — запитує Артеміда.

Гера, здається, не розуміє, про що говорить Артеміда.

— Він має здійснити величні подвиги, щоб мене вшанувати. У ньому вся суть.

— Так, але чому б не обрати жінку?

— А що жінка може зробити? Звісно, вона може народити героя, але що ще їй під силу?

Артеміда підводиться.

— Мої лісові німфи — кращі мисливиці, ніж будь-який чоловік! Спритніші, сильніші, влучніші! Я б обрала одну з них.

Гера сміється, а в жилах Артеміди закипає кров. Вона не може витримати тут більше ні хвилини. Її колісниця чекає біля розкішного палацу, майстерно вирізьблена й невагома, запряжена її улюбленими золотистими оленицями. Вони несуть її вниз, крізь кострубаті сосни, що ростуть на засніжених гірських схилах, до зеленої гущавини лісу далеко звідси.

Вдихаючи свіжі аромати дуба і папороті, оксамитового моху і вологої землі, вона знову стає собою. Бурі Зевса вщухли, принаймні на деякий час. Аж раптом вона чує його. Звук, який ніколи раніше не лунав у лісі: пронизливий, надричний плач.

Артеміда підносить руку, і олениці, досконало відчуючи кожен її рух, сповільнюються й зупиняються. Вона роззирається в пошуках джерела

звучу, і ось воно, вкрай неможливе, але реальне: новонароджене немовля, сповите й покладене на голій землі.

Вигнання — ось як це називають. Артеміда бачила таке раніше. Дівчинка, вирвана з материнських обіймів і залишена на схилі пагорба вмирати лише за те, що не народилася хлопчиком. Богиня супить свої ідеальні брови. Не для смерті, поправляє вона себе. А віддана на милість богів.

Можливо. Артеміда й не схожа на інших олімпійців, але вона богиня, а безсмертним бракує милосердя. Тому вона не рухається, і поки вона думає, не робить хтось інший. Ведмедиця, що продирається крізь дерева, задирає носа, щоб вловити незнайомий запах немовляти. У неї в печері народилися ведмежата, зовсім маленькі голодні створіння. Вона тихенько скиглить, озираючись назад, туди, звідки прийшла, прагнучи повернутися до них. Але сама ведмедиця голодна, страшенно голодна. Ці ненажерливі маленькі ротики висмоктали з неї молоко, і їй потрібно харчуватися, щоб зберегти їм життя.

Немовля знову заплакало, морщивши маленьке личко. Артеміда спостерігає, як ведмедиця нашорошує вуха. Тепер вона рухається інакше, зосередженіше, наближаючись до дитини. Артеміда зачарована, незнайоме хвилювання охоплює її серце, коли ведмедиця нависає над немовлям, а те раптом замовкає, тихо посопуючи. Артеміда хапається за край колісниці, нахиляється вперед, коли дитина повертає голову і розплющує очі. Вона більше не плаче. Дівчинка дивиться ведмедиці прямо в очі, і її погляд не затуманений, як у більшості немовлят, а ясний і безстрашний.

Ведмедиця опускає голову, її ніс торкається носика крихітки, і вона відкриває свої величезні щелепи. Обережно затискає пелюшку між гострими зубами й підіймає немовля. Вона могла б легко прокусити ту ніжну плоть, але не робить цього. Пелюшка могла б розірватися, і немовля впало б, але цього не стається. Артеміда уважно спостерігає, як ведмедиця віддаляється, надійно тримаючи дорогоцінний вгорт.

Богиня зробила свій вибір

— Піклуйся про неї! — Її слова такі тихі, що жоден смертний не почує їх, але цього цілком достатньо.

Вона знову промовляє ім'я, яке обрала для дитини, для майбутньої переможниці. Воно означає рівна за силою», бо саме такою вона і буде: рівною будь-якому герою, якого обере собі інший бог.

Артеміда замислюється, перш ніж вимовити це ім'я, і здається, що весь ліс затамував подих в очікуванні, коли ж богиня усміхнеться і вимовить його вголос:

— Аталанта!

«Аталанта була надзвичайно прудкою... вона зазвичай трималася якомога далі від сторонніх очей, хіба що хтось міг випадково її помітити, коли вона кидалася в погоню або захищалася від якогось чоловіка, у таких випадках вона спалахувала, як блискавка»

*Томас Стенлі, перекладач (1665),
Клавдій Еліан, «Строкаті історії»,
Книга XIII, 258-287.*

Пролог

Одразу після народження мене покинули на схилі пагорба. Цар видав свій указ: «Якщо буде дівчинка, залишити її на горі». Тож якогось нещасного відправили з палацу з цим небажаним людським створінням — дівчинкою замість славного спадкоємця, про якого мріяв батько. Покинута на голій землі, я плакала так довго, наскільки вистачило моїх маленьких легень. Або ж тихо скиглила зі страху й дивилася, як наближається вона — ведмедиця зі своїми дитинчатами, ще й досі сліпими й із вогкою шерстю. Її привабив жалібний крик самотнього немовляти, адже її материнський інстинкт був дуже сильним.

Можливо, я подивилася на ведмедицю і не відвела очей. Можливо, я не здригнулася від її гарячого дихання чи шорсткої лапи, тож вона була настільки турботливою, що не змогла мене залишити і, не витримавши плачу голодного немовляти, підхопила мене й забрала з собою.

На ведмежому молоці я росла сильною дівчинкою. Навчилася боротися з моїми ведмежатами-братами й сестрами, не поступаючись нікому в наших грайливих сутичках. Ніколи не плакала, коли їхні кігті чи зуби дряпали мені шкіру або коли вони гарчали й кидалися на мене. Натомість я чіплялася пальцями за їхню шерсть, валила їх на землю, впивалася зубами в їхні боки й кусала з усієї сили. Вночі ми згорталися клубочком у нашому теплому гніздечку з листя та землі, наші людські та ведмежі кінцівки спліталися до купи, м'які подушечки їхніх лап торкалися мого засмаглого тіла, а вологі язики шкрябали моє обличчя.

Минув час, і відлучені від материнського молока ведмежата навчилися полювати самотійно, спочатку невпевнено, вмостившись на слизькому камінні у швидкоплинній річці, що протікала через наш ліс. Я сиділа, схрестивши ноги на трав'янистому березі, і спостерігала за блискучою лускою риби у воді, точно так само, як і мої названі брати й сестри, і сміялася з їхніх незграбних рухів і бризок, від яких вони були геть мокрими та замурзаними. Спочатку ведмедиця трималася поруч, пильно стежила за дітлахами, але з тим, як зростала їхня впевненість, вона відходила чимраз далі. Ведмедиця принохувалася до повітря, її очі були звернені до похилих пагорбів, уся увага прикута до чогось іншого, а не до нас.

Дитинчата зрозуміли це раніше за мене. Вони принишкли ще до того, як з'явився він, величезний самець, який шукав собі пару. Ведмежата сховалися на деревах, коли звір незграбно спустився з гір, певно з якоїсь далекої печери, куди свіжий весняний вітерець доніс запах їхньої матері. Нездоланний поклик, який привабив цього хижака, що, здавалося, сягав аж до верхівок дерев. Його ричання нагадувало грім, що стрясав гілля, коли я взимку безпечно лежала серед сплячих ведмежат.

Вона теж його відчула. За якусь мить, потрібну для того, щоб вітер змінив напрям, ведмедиця стала зовсім іншою: стрімкою, рішучою і невблаганною. Її ніжна турбота перетворилася на гарчання та шарпанину. Якщо хтось із її дитинчат тужливо озирався назад, перш ніж заховатися поміж високих гілок, ведмедиця кидалася проганяти їх геть. Я тремтіла, сховавшись за валуном. Мене обдало гарячим повітрям, коли вона заревіла в застереженні. Єдина мати, яку я знала за своє коротке життя, щезла, а на її місці з'явилося щось жахливе. Вона повела його за собою. Зі своєї схованки я бачила, як його велика голова притискається до її шиї, а вона у відповідь тулиться до нього носом.

Спочатку ведмежата стривожилися, але потім заспокоїлися і одне за одним, нарешті, зішли на землю. Я дивилася, як мої брати й сестри розбрелися по лісу і швидко загубилися серед високих стовбурів та зелених гілок.

Збентежена, я теж подалась навмання, блукаючи поміж деревами, але невдовзі мої сльози висохли, а прискорене дихання сповільнилось. Я знала, де саме опинилася, до того ж мене заспокоював знайомий ліс. Золотисто-зелене повітря, насичене ароматом сосен, кипарисів і м'якого чорнозему, просочувалося крізь листя. Товстий павук сидів навпочіпки в центрі свого павутиння між двома гілками, його волохате коричневе тіло та смугасті лапи ледь виднілися на тлі кори. Змія стрімко кинулась уперед, а потім хутко згорнулася захисним кільцем, і там, де на неї падало сонячне світло, її луска сяяла діамантовим блиском. На високих схилах гори, де дерева траплялися все рідше, крізь зарості чагарників та по скелястих виступах сновигали леви, плавні та безшумні. Ліс, з гострими іклами та кігтями, просякнутий отрутою, пульсував життям і красою. Його пронизували тисячі переплечених між собою ниточок: від стародавнього коріння, що вбирало воду глибоко під землею, щоб дерева могли підняти свої могутні крони до сонця, до комах, які ховалися в глибоких тріщинах кори, до птахів, що гніздилися на гілках, до оленів, що неквапливо

прогулювалися лісом, і хижаків, готових ось-ось накинутись на свою жертву.

І в самому серці цього життя опинилася я.

КУПИТИ